

Ενθαρρύνοντας την Ποιότητα στις Κοινωνικομορφωτικές Δραστηριότητες για τους Νέους

**Η χρήση δεικτών για τη βελτίωση της ποιότητας των
κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους**

Πρόλογος

Το εγχειρίδιο **Ενθαρρύνοντας την Ποιότητα στις Κοινωνικομορφωτικές Δραστηριότητες για τους νέους (Inspiring Quality Youth Work - IQ Youth Work)** είναι το αποτέλεσμα της Στρατηγικής εταιρικής σχέσης οκτώ οργανισμών μελών του Ευρωπαϊκού Δικτύου Τοπικών Τμημάτων Κοινωνικομορφωτικών Δραστηριοτήτων *InterCity Youth - του προγράμματος Erasmus+*. Το εν λόγω έργο αφορά την έλλειψη κοινής αντίληψης για το τι συνιστά ποιότητα στις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους. Με τη δημιουργία μιας δεξαμενής δεικτών ποιότητας, διαμόρφωσε μια κοινή πλατφόρμα για την πρακτική ανάπτυξη της ποιότητας μέσω του ελέγχου, της αλληλοδιδαχής και της ανταλλαγής μεθόδων και βέλτιστων πρακτικών.

Το σημείο εκκίνησης και η βάση του παρόντος έργου ήταν οι ιδέες και οι αρχές που αναφέρονται στο εγχειρίδιο *Βελτίωση των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους - οδηγός διασφάλισης ποιότητας (Improving Youth Work – your guide to quality development)*¹, Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2017.

Μπορείτε να κατεβάσετε το εγχειρίδιο **IQ Youth Work** από τον ιστότοπο www.intercityyouth.eu. Εδώ θα βρείτε επίσης μια διαδικτυακή δεξαμενή δεικτών, καθώς και ορισμένα πρακτικά παραδείγματα.

Η ελπίδα και η φιλοδοξία μας είναι το αποτέλεσμα αυτού του έργου να μην χρησιμοποιηθεί μόνο από τα μέλη του ICY αλλά και σε ολόκληρη την Ευρώπη. Κάτι τέτοιο θα ήταν μια απαραίτητη συμβολή στην ύπαρξη κοινής αντίληψης για τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους και την περαιτέρω ανάπτυξή τους.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους συνέβαλαν στο έργο. Αρχικά, την ομάδα εργασίας του έργου που έκανε το μεγαλύτερο μέρος της δουλειάς, το διοικητικό συμβούλιο του ICY που λειτούργησε και ως διαχειριστική ομάδα του έργου, τη συμβουλευτική επιτροπή που προσέφερε πολύτιμες πληροφορίες για το έργο και, τέλος, όλους τους συμβούλους νέων που έλεγξαν το υλικό και παρείχαν σχόλια και ιδέες για περαιτέρω βελτίωση².

Jonas Agdur
Πρόεδρος
InterCity Youth

¹Μπορείτε να κατεβάσετε το εγχειρίδιο *Improving Youth Work - your guide to quality development* (2017) από τον ιστότοπο www.intercityyouth.eu ή να το παραγγείλετε από το βιβλιοπωλείο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

² Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ICY, τους συνεργάτες του έργου και το συμβουλευτικό συμβούλιο, ανατρέξτε στο παράρτημα.

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή	4
2. Τι είναι οι δείκτες;.....	6
3. Γιατί αυτούς τους δείκτες;	7
4. Η διαδικασία βήμα προς βήμα	9
ΒΗΜΑ 1ο: Ορίστε το πλαίσιο	11
ΒΗΜΑ 2ο: Καθορίστε την ομάδα-στόχο σας.....	12
ΒΗΜΑ 3ο: Επιλέξτε δείκτες	14
<u>Δείκτες που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο οι νέοι αντιλαμβάνονται τις</u> <u>κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους προτού συμμετάσχουν</u>	16
<u>Δείκτες για την ομάδα-στόχο</u>	17
<u>Δείκτες που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο οι νέοι βιώνουν τις</u> <u>κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους όταν συμμετέχουν σε αυτές</u> ...	18
5. Περαιτέρω δράσεις	21
ΒΗΜΑ 4ο: Αποφασίστε ποια εργαλεία θα χρησιμοποιήσετε για τη συλλογή πληροφοριών.....	21
ΒΗΜΑ 5ο: Αναλύστε τα αποτελέσματα και αποφασίστε τι πρέπει να αλλάξετε για να βελτιώσετε την ποιότητα	23
6. Επίλογος	25
Παράρτημα.....	26
Παραδείγματα συνόλων δεικτών και τροπών παρακολούθησης.....	26
Παράδειγμα ανάλυσης	34
Το υπόβαθρο πίσω από το εγχειρίδιο	35
Οι εταίροι του έργου	36
Πηγές.....	37

1. Εισαγωγή

Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας έχουν οδηγήσει στο ολοένα αυξανόμενο πολιτικό ενδιαφέρον προς τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους³. Έχουν προκύψει κάποια ερωτήματα σχετικά με τα ουσιαστικά αποτελέσματα των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων στους νέους και στην κοινωνία εν γένει. Επομένως, ήρθε η ώρα να απαντήσει ο κλάδος των συμβούλων νέων στα ερωτήματα αυτά με τα δικά του λόγια. Αν δεν το κάνουν οι ίδιοι, θα το κάνει κάποιος άλλος⁴.

Το εγχειρίδιο **Ενθαρρύνοντας την Ποιότητα στις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους** σας παρέχει την υποστήριξη που χρειάζεστε για να δώσετε τις δικές σας απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα - απαντήσεις που είναι συναφείς, με σαφή δομή και κατανοητές, ενώ παράλληλα σέβονται απόλυτα την πλούσια πολυμορφία των τοπικών κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους.

Το εγχειρίδιο **IQ Youth Work** το καταφέρνει αυτό με την παρουσίαση μιας ευρείας και σαφώς δομημένης δεξαμενής δεικτών από τους οποίους μπορείτε να επιλέξετε αυτούς που ταιριάζουν στο τοπικό σας πλαίσιο. Ξεκινώντας από το σημείο στο οποίο βρίσκεστε⁵ ΕΣΕΙΣ, το εγχειρίδιο **IQ Youth Work** θα σας καθοδηγήσει με συγκεκριμένο τρόπο σε όλη τη διαδικασία επιλογής δεικτών και χρήσης τους για παρακολούθηση και περαιτέρω βελτίωση.

Κατά αυτόν τον τρόπο, το εγχειρίδιο **IQ Youth Work** θα σας βοηθήσει να:

- Αποσαφηνίσετε το τι συνιστά ποιοτική κοινωνικομορφωτική δραστηριότητα για νέους στο δικό σας πλαίσιο.
- Εργαστείτε με έναν δομημένο τρόπο για τη βελτίωση της ποιότητας.
- Καθορίσετε σαφείς και συγκεκριμένους στόχους για τις μελλοντικές σας δραστηριότητες.
- Παρουσιάσετε τα αποτελέσματα της δουλειάς σας σε άλλους.
- Να υπερασπιστείτε τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους με τρόπο που να βασίζεται στη γνώση.

³ Οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους ορίζονται ως «Δράσεις που απευθύνονται στους νέους και αφορούν δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν οικειοθελώς, με σκοπό την υποστήριξη της προσωπικής και κοινωνικής τους ανάπτυξης μέσω της άτυπης και ανεπίσημης μάθησης». *Quality Youth Work - a common framework for the further development of youth work* (2015) Ευρωπαϊκή Επιτροπή

⁴ Ορισμένες Αρχές, έχοντας ελάχιστες γνώσεις ή/και σεβασμό για τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους συχνά, ειδικά σε περιόδους λιτότητας, προβαίνουν σε δράσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο αυτού που αποκαλούμε κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους. Οι σαφείς δείκτες ποιότητας βοηθούν τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους να διαχωρίσουν τη θέση τους από αυτές τις δράσεις.

⁵ ΕΣΕΙΣ μπορεί να είστε σύμβουλος νέων, μάνατζερ, υπεύθυνος χάραξης πολιτικής, πολιτικός ή απλά ένας νέος άνθρωπος. Όποιος κι αν είστε, μην ξεχνάτε ότι η διαδικασία που περιγράφεται στο παρόν εγχειρίδιο πρέπει να είναι σωστά εμπεδωμένη στον οργανισμό που εκπροσωπείτε και ότι θα πρέπει να κληθούν να συμμετάσχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς.

Για να σας υποστηρίξει στη δουλειά σας, το εγχειρίδιο **IQ Youth Work** περιέχει επίσης παραδείγματα για το πώς γίνονται όλα αυτά στην πράξη Ξεκινά, ωστόσο, με ένα θεμελιώδες ερώτημα: Τι είναι οι δείκτες;

2. Τι είναι οι δείκτες;

Ποια χαρακτηριστικά είναι σημαντικά αν κάποιος μπορεί να αξιολογήσει την ποιότητα των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους; Τι θα μπορούσε να συνιστά υπόδειξη (ένδειξη, σημάδι, απόδειξη) της ποιότητας των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους; Οι δείκτες είναι οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα. Πρόκειται για σημεία αναφοράς σε σχέση με τα οποία η πραγματικότητα μπορεί να συγκριθεί, να αναλυθεί και να αξιολογηθεί.

Μπορούν να δημιουργηθούν δείκτες για τα εξής:

- Προϋποθέσεις, πχ. κανόνες δεοντολογίας και συνιστώμενες ικανότητες των συμβούλων νέων.
- Διαδικασίες εργασίας, πχ. η διαδικασία που ακολουθείται για την αναγνώριση της μάθησης των νέων.
- Αποτελέσματα:
 - Ποσοτικά αποτελέσματα πχ. αριθμός συμμετεχόντων ή διάρκεια των δραστηριοτήτων.
 - Ποιοτικά αποτελέσματα πχ. Αντιληπτές εμπειρίες ή δεξιότητες που αναπτύχθηκαν.

Ωστόσο, για να αποφασίσετε ποιες προϋποθέσεις και διαδικασίες εργασίας χρειάζεστε, πρέπει πρώτα να αποφασίσετε ποια είναι τα αποτελέσματα θέλετε να πετύχετε. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το εγχειρίδιο **IQ Youth Work** επικεντρώνεται σε δείκτες που αφορούν τα αποτελέσματα⁶.

Ωστόσο, μια δεξαμενή δεικτών θα μπορούσε να αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς τύπους δεικτών που σχετίζονται με πολλές διαφορετικές πτυχές των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους – επομένως ποια είναι η λογική πίσω από τους δείκτες του εγχειριδίου **IQ Youth Work**;

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Υπάρχει μια σημαντική διαφορά μεταξύ δεικτών και στόχων!

Οι στόχοι είναι οι περιγραφές του πώς ή σε ποιο βαθμό η πραγματικότητα θα πρέπει να ανταποκρίνεται στους δείκτες. Ακολουθούν δυο παραδείγματα:

Δείκτης – Οι νέοι συμμετέχουν στη διαδικασία της αξιολόγησης.

Στόχος – Το 50% των νέων που συμμετέχουν στις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες θα πρέπει να συμμετέχει στην αξιολόγηση.

Δείκτης – Οι νέοι νιώθουν ότι ακούγεται η φωνή τους κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης.

Στόχος – Το 80% των νέων που συμμετέχουν στην αξιολόγηση θα πρέπει να συμφωνεί με τη δήλωση «Ακούστηκε η φωνή μου κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης».

⁶ Όταν έχετε διαμορφώσει το δικό σας σύνολο δεικτών που αφορούν τα αποτελέσματα, οι οποίοι βασίζονται στη δεξαμενή δεικτών του παρόντος εγχειριδίου, ίσως χρειαστεί επίσης να αναπτύξετε δείκτες για τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες εργασίας. Σε αυτήν την περίπτωση, σας συνιστούμε να χρησιμοποιήσετε το εγχειρίδιο *Improving Youth Work – your guide to quality development* ως βάση αυτής της διαδικασίας.

3. Γιατί αυτούς τους δείκτες;

Το εγχειρίδιο **IQ Youth Work** επικεντρώνεται στα αποτελέσματα, γιατί πριν αποφασίσετε ποιες προϋποθέσεις χρειάζεστε και ποιες διαδικασίες εργασίας θέλετε να αξιοποιήσετε, πρέπει να αποφασίσετε για ποιον σκοπό πρέπει να χρησιμοποιηθούν και τι θέλετε να επιτύχετε - δηλαδή να καθορίσετε τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Ποια είναι, λοιπόν, τα πιο ουσιαστικά και σημαντικά αποτελέσματα των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους; Ή, με άλλα λόγια, ποια είναι τα αποτελέσματα που, από κοινού, χαρακτηρίζουν τις σωστές κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους;

Παρά το γεγονός ότι οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους είναι και πρέπει να είναι ποικιλόμορφες, υπάρχει μια κοινή αντίληψη σχετικά με τις βασικές αρχές από τις οποίες θα πρέπει να διέπονται, αν αποσκοπούν στο να συμβάλλουν στην προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των νέων⁷. Η έκθεση *Quality Youth Work*⁸ παρουσιάζει εννέα θεμελιώδεις αρχές των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους. Όταν εργάζεστε με δείκτες αποτελεσμάτων, οι τέσσερις πιο σημαντικοί αφορούν το γεγονός ότι οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους θα πρέπει:

- Να προωθούν ενεργά την κοινωνική ενσωμάτωση, να προσεγγίσουν και να καλωσορίσουν όλες τις ομάδες νέων.
- Να βασίζονται στην εθελοντική και ενεργό συμμετοχή, δέσμευση και ευθύνη των νέων.
- Να σχεδιάζονται, να διεξάγονται και να αξιολογούνται από κοινού με τους νέους.
- Να βασίζονται στην ανεπίσημη και άτυπη μάθηση

Προκειμένου να δούμε τι σημαίνει αυτό στην πράξη και, μετέπειτα, να δούμε σε ποιο βαθμό οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους δίνουν αποτελέσματα που πληρούν αυτές τις αρχές, χρειαζόμαστε δείκτες για:

- Την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων και την ένταξη των περιθωριοποιημένων νέων.
- Τη συμμετοχή.
- Τη μάθηση (ανεπίσημη και άτυπη).

Γι αυτόν τον λόγο παρουσιάζεται κατά αυτόν τον τρόπο η δεξαμενή δεικτών του εγχειριδίου **IQ Youth Work**. Χρησιμοποιώντας τους δείκτες που σχετίζονται με αυτές τις θεμελιώδεις αρχές, θα μπορείτε να δείξετε το πώς οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους συμβάλουν στην προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη

⁷ «Οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους επικεντρώνονται στην προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των νέων.» *Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη συμβολή των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους στην ανάπτυξη, την ευημερία και την κοινωνική ένταξη των νέων* (2013).

⁸ *Quality Youth Work - a common framework for the further development of youth work*. Έκθεση της Ομάδας Εμπειρογνομών σχετικά με τα Συστήματα Ποιότητας των Κοινωνικομορφωτικών Δραστηριοτήτων για τους Νέους στα κράτη-μέλη της ΕΕ. (2015) Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

των νέων. Ταυτόχρονα, καθίσταται σαφές ότι η ενεργός συμμετοχή και μάθηση των νέων είναι, από μόνη της, το βασικό αποτέλεσμα των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους. Ένα αποτέλεσμα για το οποίο γνωρίζουμε ότι, τόσο μέσω της έρευνας όσο και μέσω της εμπειρίας, θα οδηγήσει σε πολλά άλλα θετικά αποτελέσματα που αφορούν την υγεία και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στα κοινά⁹. Θα οδηγήσει επίσης σε καλύτερη επαφή με την αγορά εργασίας και σε αυξημένες δυνατότητες συμμετοχής στη συνεχόμενη εκπαίδευση.

Ας αρχίσουμε λοιπόν!

⁹ Δείτε, για παράδειγμα, την πρόταση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους (2017): <https://www.coe.int/en/web/youth/-/new-recommendation-to-the-council-of-europe-member-states-on-youth-work>

4. Η διαδικασία βήμα προς βήμα

Η λειτουργία των δεικτών είναι, όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 2, να αποτελέσουν σημεία αναφοράς με τα οποία η πραγματικότητα μπορεί να συγκριθεί, να αναλυθεί και να αξιολογηθεί. Προκειμένου να εκπληρωθεί αυτή η λειτουργία, πρέπει να είναι εφικτή η συνεχής παρακολούθησή της. Οι δείκτες με τους οποίους δεν μπορείτε να προσδιορίσετε εάν έχετε φτάσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα ή όχι είναι απολύτως άχρηστοι. Το ίδιο ισχύει και για τους δείκτες για τους οποίους είναι αδύνατο να εκτιμηθεί το τι οδήγησε στην εκπλήρωσή τους¹⁰.

Το γεγονός ότι οι δείκτες πρέπει να αντιστοιχούν στην πραγματικότητα σημαίνει ότι πρέπει να καθοριστούν σε σχέση με ένα συγκεκριμένο πλαίσιο, πχ. ένα κέντρο νεότητας ή έναν δήμο. Ο λόγος για αυτό είναι ότι οι στόχοι που θέλετε να πετύχετε σε δημοτικό επίπεδο (ευρύτερο πλαίσιο), πχ. η ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων, ίσως να μην είναι εφικτοί ή ακόμη και επιθυμητοί σε κάθε μία μονάδα (ένα πιο περιορισμένο πλαίσιο), δεδομένου ότι μπορεί να διαμορφώθηκαν με τέτοιο τρόπο που να αλληλοσυμπληρώνονται.

Επιπλέον, υφίστανται διαφορετικές πραγματικότητες όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης και τις ανάγκες των νέων. Για παράδειγμα, οι νέοι μετανάστες που ζουν σε μια προαστιακή περιοχή μπορεί να χρειαστεί να αναπτύξουν άλλες δεξιότητες από ό, τι οι νέοι ντόπιοι που ζουν σε μια αγροτική περιοχή.

Επιπλέον, αυτό εξηγεί το γιατί ο βασικός λόγος για τη χρήση των δεικτών πρέπει να είναι η βελτίωση της ποιότητας και όχι η σύγκριση των αποτελεσμάτων μεταξύ διαφορετικών πλαισίων. Εξηγεί επίσης τον λόγο για τον οποίο η ανάλυση των αποτελεσμάτων, δηλαδή το τι ήταν αυτό που οδήγησε σε αυτά και πώς πρέπει να αντιμετωπιστούν, πρέπει πάντα να τοποθετείται σε ένα εννοιολογικό πλαίσιο¹¹.

Προκειμένου να διαμορφώσετε μια σειρά σχετικών δεικτών, πρέπει να ακολουθήσετε μια διαδικασία τριών σταδίων:

1. Ορίστε το δικό σας πλαίσιο.
2. Καθορίστε την ομάδα-στόχο σας.
3. Επιλέξτε δείκτες από τη δεξαμενή δεικτών.

Ο τρόπος εργασίας με αυτά τα τρία βήματα αποτελεί το βασικό περιεχόμενο του εγχειριδίου **IQ Youth Work**. Όταν θα έχετε ακολουθήσει αυτά τα βήματα, υπάρχουν

¹⁰ Ένα παράδειγμα ενός τέτοιου δείκτη είναι ο βαθμός χρήσης ναρκωτικών από τους νέους, δεδομένου ότι αυτό επηρεάζεται από πολλούς διαφορετικούς παράγοντες και είναι αδύνατο να γίνει εκτίμηση του ακριβούς αντίκτυπου των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους. (Ο βαθμός χρήσης ναρκωτικών είναι φυσικά σημαντικός σε κοινωνικό επίπεδο, αλλά όχι ως δείκτης για τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους.)

¹¹ Είναι επίσης σημαντικό να έχουμε κατά νου ότι οι δείκτες μπορούν να είναι υποκειμενικοί ή αντικειμενικοί. Η έννοια του «ποιοτικού εξοπλισμού» είναι ένας υποκειμενικός δείκτης που μπορεί να συγκριθεί μόνο ως προς το βαθμό ικανοποίησης των χρηστών, όχι ως προς την αντικειμενική ποιότητα του εξοπλισμού. Το ποσοστό των κοριτσιών που συμμετέχουν σε μια δραστηριότητα (ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων) αποτελεί αντικειμενικό δείκτη.

δύο ακόμη βήματα που θα πρέπει να ακολουθήσετε ώστε να αξιοποιήσετε τους δείκτες για την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας:

4. Να αποφασίσετε τον τρόπο με τον οποίο θέλετε να συγκεντρώσετε πληροφορίες σχετικά με το πώς η πραγματικότητα ανταποκρίνεται στους δείκτες και να συγκεντρώσετε αυτές τις πληροφορίες.
5. Να αναλύσετε το αποτέλεσμα και να αποφασίσετε τι πρέπει να αλλάξετε για να βελτιώσετε την ποιότητα.

Και αυτά τα βήματα περιλαμβάνονται στο παρόν φυλλάδιο, αλλά με πολύ πιο σύντομο τρόπο. Κατά την ενασχόλησή σας με αυτά τα βήματα, σας προτείνουμε να χρησιμοποιήσετε και το εγχειρίδιο *Improving Youth Work – your guide to quality development*.

ΒΗΜΑ 1ο: Ορίστε το πλαίσιο

Κατά τον ορισμό του πλαισίου, πρέπει να αναρωτηθείτε σε ποιο επίπεδο ή επίπεδα θέλετε πληροφορίες. Είναι για εσάς σημαντικό να γνωρίζετε θέματα ποιότητας που αφορούν:

- Τη δραστηριότητα μιας συγκεκριμένης ομάδας (πχ. μιας ομάδας κοριτσιών);
- Τις δραστηριότητες όλων των ομάδων του οργανισμού σας ή του κέντρου/μονάδας νέων;
- Όλες τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους που διοργανώνονται στον δήμο σας;

Ο λόγος για όλα τα παραπάνω είναι ότι οι δείκτες που επιλέγετε πιθανότατα θα διαφέρουν μεταξύ διαφορετικών πλαισίων. Αυτό σημαίνει ότι εσείς, όταν επιλέγετε δείκτες, πρέπει να αναρωτηθείτε για το πλαίσιο ή το επίπεδο με το οποίο σχετίζονται. Για παράδειγμα, εάν επιλέξετε τον δείκτη σύμφωνα με τον οποίο οι νέοι πρέπει να βιώνουν την ανάπτυξη νέων ενδιαφερόντων, ενδεχομένως να αντιληφθείτε ότι ο εν λόγω δείκτης είναι συναφής σε δημοτικό επίπεδο, αλλά όχι σε σχέση με μια συγκεκριμένη ομαδική δραστηριότητα, κατά την οποία νέοι ασχολούνται με κάτι που τους ενδιαφέρει ήδη.

Αυτό σημαίνει ότι ορισμένοι δείκτες ενδέχεται να είναι συναφείς σε επίπεδο (πχ) κέντρου νέων αλλά όχι σε δημοτικό επίπεδο και αντιστρόφως. Επομένως, αν δραστηριοποιείτε σε μια οργάνωση που αποτελείται από πολλές διαφορετικές μονάδες, πρέπει να το έχετε αυτό υπόψη σας και να αποσαφηνίζετε το κατά πόσο πρέπει να χρησιμοποιήσετε διαφορετικούς δείκτες σε κοινό/γενικό επίπεδο και στις μεμονωμένες μονάδες.

Παραδείγματα πλαισίων με τα οποία θα μπορούσαν να σχετίζονται οι δείκτες σας:

- Μια συγκεκριμένη ομαδική δραστηριότητα σε ένα κέντρο νέων ή σε μια ΜΚΟ.
- Όλες οι ομαδικές δραστηριότητες σε ένα κέντρο νέων ή σε μια ΜΚΟ.
- Μια συγκεκριμένη ανοικτή (αυθόρμητη) δραστηριότητα σε όλα ή σε ένα συγκεκριμένο κέντρο νέων ή ΜΚΟ (πχ. αυθόρμητη διοργάνωση τουρνουά ποδοσφαίρου τα σαββατοκύριακα).
- Όλες οι ανοικτές (αυθόρμητες) δραστηριότητες σε όλα ή σε ένα συγκεκριμένο κέντρο νέων ή ΜΚΟ.
- Όλες οι δραστηριότητες σε ένα συγκεκριμένο κέντρο νέων ή ΜΚΟ.
- Όλες οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους που διοργανώνονται σε έναν δήμο.
- Όλα τα κέντρα νέων ενός δήμου (εκτός από πχ. δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα σε αθλητικές εγκαταστάσεις).

Προτού συνεχίσετε, θα πρέπει να έχετε τουλάχιστον μια αρχική απάντηση στο ερώτημα που αφορά το πλαίσιο που σας ενδιαφέρει. Ωστόσο, όταν θα έχετε κάνει τα επόμενα βήματα και θα έχετε καθορίσει την ομάδα-στόχο και τους επιλεγμένους δείκτες, σας συνιστούμε να κάνετε ένα βήμα πίσω και να δείτε εάν το πλαίσιο, η ομάδα-στόχος και οι δείκτες σχετίζονται ή αν χρειάζεται να κάνετε ορισμένες προσαρμογές.

ΒΗΜΑ 2ο: Καθορίστε την ομάδα-στόχο σας.

Λέγεται συχνά ότι η ομάδα-στόχος των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους είναι όλοι οι νέοι - αλλά τι σημαίνει αυτό στην πράξη; Αν θέλουμε οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους να ανταποκρίνονται στην βασική αρχή τους ότι «προωθούν ενεργά την κοινωνική ενσωμάτωση, προσεγγίζουν και καλωσορίζουν όλες τις ομάδες νέων», πρέπει να διευκρινίσουμε σε ποιες ομάδες αναφερόμαστε.

Το δεύτερο βήμα, λοιπόν, είναι να αποφασίσετε τι πρέπει να ξέρετε για την ομάδα-στόχο σας, τα χαρακτηριστικά και τη σύνθεσή της, ώστε να:

- Γνωρίζετε ότι φτάνετε στους νέους που θέλετε να προσεγγίσετε, για παράδειγμα παιδιά που παράτησαν το σχολείο ή ίσο αριθμό κοριτσιών και αγοριών.
- Γνωρίζετε τον τρόπο με τον οποίο βιώνουν τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους και το κατά πόσο υπάρχουν διαφορές που σχετίζονται, για παράδειγμα, με την ηλικία ή το φύλο πχ. αν οι δραστηριότητες τους ενδιαφέρουν στον ίδιο βαθμό.
- Γνωρίζετε σε ποιο βαθμό επιτυγχάνετε τους στόχους σας, για παράδειγμα σε σχέση τη μάθηση και το κατά πόσο αυτό διαφέρει ανάλογα με την ομάδα.

Όταν καθορίζετε την ομάδα-στόχο σας, είναι επίσης σημαντικό να έχετε κατά νου ότι, για παράδειγμα, η ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων θα μπορούσε να θεωρηθεί σημαντική σε δημοτικό/συνολικό επίπεδο, ενώ, ταυτόχρονα, διαφορετικές δραστηριότητες θα μπορούσαν να απευθύνονται αποκλειστικά σε κορίτσια, αγόρια ή νέους/νέες ΛΟΑΤ. Ορισμένα κέντρα νέων θα πουν ότι η ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων σχετίζεται με το σύνολο των δραστηριοτήτων τους (αλλά όχι για κάθε δραστηριότητα ξεχωριστά), ενώ άλλα θα πουν ότι δεν σχετίζεται. Επομένως, πρέπει να συσχετίσετε την ομάδα-στόχο με το πλαίσιο.

Σε γενικές γραμμές, εννοείται ότι όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά μπορούν, ανάλογα με το πλαίσιο, να αποτελέσουν και ενδείξεις περιθωριοποίησης. Οι νεαροί/ές ΛΟΑΤ, για παράδειγμα, συχνά περιθωριοποιούνται όσον αφορά τόσο τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους όσο και την κοινωνία στο σύνολό της.

Έτσι, το βασικό ερώτημα είναι το εξής: Σε σχέση με ποιες ομάδες, δηλαδή κατηγορίες νέων, θέλετε να διεξάγετε την παρακολούθηση της δραστηριότητάς σας;

Ορισμένες πιθανές προδιαγραφές που ενδεχομένως θελήσετε να θέσετε αφορούν¹²:

- Την ηλικία
- Το φύλο
- Την έμφυλη ταυτότητα
- Τον σεξουαλικό/γενετήσιο προσανατολισμό
- Την καταγωγή (πχ ντόπιος, μετανάστης ή μέλος μειονότητας)
- Τα ενδιαφέροντα (πχ. πολιτιστικά ή κοινωνικά ζητήματα)

¹² Τα παραδείγματα παρέχονται ως έμπνευση και είναι ενδεικτικά. Θα μπορούσαν βέβαια να επεκταθούν και να υπάρξει εμβάθυνση σε αυτά ανάλογα με τους στόχους μιας δραστηριότητας.

- Τις ακραίες απόψεις (πχ. μέλος ακροδεξιού κινήματος)
- Τη σχολική/εκπαιδευτική κατάσταση (πχ. άτομα που εγκατέλειψαν το σχολείο)
- Την προσωπική κατάσταση (πχ. ειδικές ανάγκες ή χρήση ναρκωτικών)
- Την οικογενειακή κατάσταση (πχ. διαβίωση χωρίς τους γονείς)
- Τους οικονομικούς πόρους (πχ. όταν κάποιος δεν μπορεί να πληρώσει συμμετοχή)
- Την εργασιακή κατάσταση (πχ. εργαζόμενος ή άνεργος)
- Την περιοχή κατοικίας (πχ. σε προβληματική αστική ζώνη ή σε αγροτική περιοχή)

ΒΗΜΑ 3ο: Επιλέξτε δείκτες

Στις επόμενες σελίδες, θα βρείτε την δεξαμενή δεικτών από την οποία μπορείτε να επιλέξετε εκείνους που σχετίζονται με το πλαίσιο και την ομάδα-στόχο σας. Η δεξαμενή είναι χωρισμένη σε τρεις ενότητες:

- Δείκτες που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο οι νέοι αντιλαμβάνονται τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους προτού συμμετάσχουν¹³
- Δείκτες για την ομάδα-στόχο
- Δείκτες που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο οι νέοι βιώνουν τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους όταν συμμετέχουν σε αυτές

Βεβαιωθείτε ότι κάνετε τις επιλογές σας με βάση μια διεξοδική και ανοιχτόμυαλη συζήτηση. Όσο περισσότερο διαφέρουν τα ενδιαφερόμενα μέρη (νέοι, σύμβουλοι νέων, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής) που συμμετέχουν στις συζητήσεις αυτές, τόσο καλύτερο θα είναι το αποτέλεσμα. Αυτό, ταυτόχρονα, θα καταστήσει τους δείκτες πιο εμπεδωμένους στον οργανισμό που εκπροσωπείτε και, έτσι, θα συμβάλει στην αμοιβαία κατανόηση του τι συνιστά ποιότητα στις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους.

Όταν θα έχετε κάνει αυτό το βήμα, θα έχετε ένα πλαίσιο, μια ομάδα-στόχο και ένα σύνολο δεικτών. Φυσικά, προκειμένου να διεξάγετε την παρακολούθησή σας όπως φαίνεται στα παραδείγματα του παραρτήματος, θα πρέπει να συγκεντρώσετε πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές της ομάδας-στόχου που διαμορφώσατε στο 2ο βήμα. Σε διαφορετική περίπτωση, δεν θα μπορείτε να δείτε τις διαφορές μεταξύ διαφορετικών ομάδων νέων, πχ. τις ομάδες τις οποίες πραγματικά προσεγγίζετε και πιθανές διαφορές στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται ή βιώνουν τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους.

Ωστόσο, προτού προχωρήσετε στο επόμενο βήμα, μην ξεχάσετε να κάνετε ένα βήμα πίσω και να δείτε εάν το πλαίσιο, η ομάδα-στόχος και οι δείκτες σχετίζονται. Σε περίπτωση που δεν ισχύει αυτό, σκεφτείτε ποιες προσαρμογές πρέπει να γίνουν.

Προσοχή!

Όπως θα δείτε, οι δείκτες μπορούν να είναι περισσότερο ή λιγότερο γενικοί και, κατά συνέπεια, κατά την παρακολούθηση, να δίνουν περισσότερο ή λιγότερο ακριβείς πληροφορίες. Να είστε προσεκτικοί όταν αποφασίζετε ποιο επίπεδο θα επιλέξετε. Ένα γενικότερο επίπεδο μπορεί να φαίνεται ευκολότερο και θα χρειαστεί λιγότερες

¹³ Μπορεί να σας φανεί λογικό να ξεκινήσετε από δείκτες που αφορούν σημαντικές προκαταλήψεις που θεωρείτε ότι έχουν οι νέοι σχετικά με τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους. Ωστόσο, προκειμένου να παρακολουθήσετε αυτούς τους δείκτες, θα πρέπει να κάνετε ερωτήσεις όχι μόνο σε εκείνους που συμμετέχουν στις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους, αλλά και σε μια πολύ ευρύτερη ομάδα. Αυτό απαιτεί πολλή δουλειά και εάν δεν έχετε ξαναδουλέψει με δείκτες και δομημένη παρακολούθηση, σας συνιστούμε ανεπιφύλακτα να περιμένετε, τουλάχιστον μέχρι να έχετε επιλέξει τους δείκτες σας για το πώς οι νέοι ασχολούνται με τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους και να έχετε κάνει την πρώτη παρακολούθηση των συγκεκριμένων δεικτών.

ερωτήσεις. Από την άλλη πλευρά, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι θα χρειαστείτε πολύ περισσότερο χρόνο αναλύοντας το τι σας λένε πραγματικά τα δεδομένα.

Δείκτες που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο οι νέοι αντιλαμβάνονται τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους προτού συμμετάσχουν

Προτού συμμετάσχουν στις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους, οι νέοι¹⁴ πρέπει να αντιλαμβάνονται ότι:

- Λαμβάνουν πληροφορίες για τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους
 - Οι πληροφορίες αυτές είναι συναφείς
 - Οι πληροφορίες αυτές είναι ελκυστικές
 - Οι πληροφορίες απευθύνονται σε αυτούς¹⁵
- Έχουν πρόσβαση σε δραστηριότητες που καλύπτουν τις ανάγκες τους
- Έχουν πρόσβαση σε δραστηριότητες που καλύπτουν τα ενδιαφέροντά τους
- Υπάρχει προσβασιμότητα στις δραστηριότητες, από πλευράς φυσικών παραγόντων
 - Σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής, όσον αφορά
 - Την απόσταση
 - Τη φυσική προσβασιμότητα
 - Σχετικά με τον χρόνο διεξαγωγής
- Υπάρχει προσβασιμότητα στις δραστηριότητες, από πλευράς ψυχοκοινωνικών παραγόντων
 - Δεν διατρέχουν κίνδυνο παρενόχλησης από άλλους νέους κατά τη συμμετοχή τους
 - Δεν διατρέχουν κίνδυνο παρενόχλησης από συμβούλους νέων κατά τη συμμετοχή τους
 - Θα λάβουν υποστήριξη και προστασία αν παρενοχληθούν
 - Θα αντιμετωπίζονται με θετική στάση
 - Θα αντιμετωπίζονται ως αυθύπαρκτες προσωπικότητες¹⁶
- Θα έχουν δυνατότητες να ασκήσουν επιρροή¹⁷
- Θα έχουν δυνατότητες ενεργούς συμμετοχής¹⁸
- Θα έχουν δυνατότητες ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους¹⁹
- Θα έχουν δυνατότητες για αναγνώριση της μάθησής τους

¹⁴ Εντός της επιλεγμένης ομάδας-στόχου

¹⁵ Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να είναι σε θέση να ταυτίζονται με τις πληροφορίες που λαμβάνουν και να αισθάνονται ότι είναι ευπρόσδεκτοι να συμμετάσχουν.

¹⁶ Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αισθάνονται σιγουριά για το ότι δεν θα αντιμετωπιστούν με προκαταλήψεις, χωρίς να χρειάζεται να ενεργούν σύμφωνα με στερεότυπα.

¹⁷ Αυτό σημαίνει ότι αντιλαμβάνονται ότι θα είναι σε θέση να συμμετέχουν σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων εντός του δεδομένου πλαισίου.

¹⁸ Αυτό σημαίνει ότι αντιλαμβάνονται ότι θα είναι σε θέση να συμμετέχουν στη δημιουργία, διεξαγωγή και αξιολόγηση δραστηριοτήτων.

¹⁹ Οι δεξιότητες μπορεί να αφορούν τις γνώσεις, τις ικανότητες ή τις συμπεριφορές.

Δείκτες για την ομάδα-στόχο

Οι νέοι²⁰ πρέπει να συμμετέχουν:

- Στις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους
 - Σε ανοικτές, αυθόρμητες δραστηριότητες²¹
 - Σε ομαδικές δραστηριότητες²²
- Ως ενεργοί συμμετέχοντες (εκκινητές²³)
 - Κατά τη διατύπωση της ιδέας για μια δραστηριότητα
 - Κατά τον προγραμματισμό της δραστηριότητας
 - Κατά την οργάνωση της δραστηριότητας
 - Κατά την προετοιμασία της δραστηριότητας
 - Στη διαμόρφωση του προϋπολογισμού
 - Κατά την αίτηση για χρηματοδότηση
 - Κατά τη διεξαγωγή της δραστηριότητας
 - Κατά την αξιολόγηση της δραστηριότητας
 - Ως προς τη διαδικασία
 - Ως προς το αποτέλεσμα
 - Ως προς την παρεχόμενη υποστήριξη
- Λαμβάνοντας αναγνώριση της μάθησής τους

²⁰ Εντός της επιλεγμένης ομάδας-στόχου Αυτό σημαίνει ότι ανεξάρτητα από τη μέθοδο που χρησιμοποιείτε για την παρακολούθηση (βλ. κεφάλαιο 5, βήμα 4ο), θα πρέπει ταυτόχρονα να συγκεντρώνετε πληροφορίες (στατιστικά δεδομένα) σχετικά με τους νέους που συμμετέχουν. Ένας στόχος σχετικά με αυτό μπορεί να είναι ότι θα πρέπει να προσπαθήσετε να έχετε μια ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων τουλάχιστον σε αναλογία 40/60, για παράδειγμα, σε ανοικτές (αυθόρμητες) δραστηριότητες. (Αυτό φυσικά προϋποθέτει την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στην περιβάλλουσα κοινωνία. Αν αυτό δεν ισχύει, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη). Ένα άλλο παράδειγμα θα ήταν ο καθορισμός στόχων που να ορίζουν σε ποιο ποσοστό της συνολικής ομάδας-στόχου θέλετε να φτάσετε, πχ. το 10% όλων των νέων του δήμου.

²¹ Αυτό αφορά δραστηριότητες που είναι ανοικτές σε όλους τους νέους στο πλαίσιο της ομάδας-στόχου και στις οποίες μπορούν να συμμετάσχουν αυθόρμητα και χωρίς την απαίτηση τεκμηρίων εκπαίδευσης και εμπειρίας.

²² Π.χ. μια ομάδα νέων που ασχολείται με προγράμματα ανταλλαγών νέων ή λειτουργεί ένα κέντρο νέων.

²³ Με τον όρο «εκκινητές», αναφερόμαστε σε νέους που ασχολούνται και αναλαμβάνουν την ευθύνη για τον προγραμματισμό, τη διεξαγωγή και την αξιολόγηση των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους.

Δείκτες που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο οι νέοι βιώνουν τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους όταν συμμετέχουν σε αυτές

Όταν οι νέοι²⁴ συμμετέχουν στις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους, πρέπει να βιώνουν:

- Ότι οι δραστηριότητες ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους
- Ότι οι δραστηριότητες βασίζονται στους δικούς τους μαθησιακούς στόχους
- Ότι οι δραστηριότητες ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντά τους
- Ότι αναπτύσσουν νέα ενδιαφέροντα
- Ότι είναι ο εαυτός τους
 - Ότι δεν υφίστανται παρενόχληση από άλλους νέους
 - Ότι δεν υφίστανται παρενόχληση από συμβούλους νέων
 - Ότι λαμβάνουν υποστήριξη και προστασία αν παρενοχληθούν
 - Ότι αντιμετωπίζονται ως αυθύπαρκτες προσωπικότητες²⁵
- Ότι λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι ιδέες, οι σκέψεις και τα συναισθήματά τους
 - Από τους συμβούλους νέων
 - Από άλλους νέους
- Ότι αποτελούν μέρη της κοινότητας/ομάδας/αδελφότητας
- Ότι η κοινότητα/ομάδα/αδελφότητα είναι δημοκρατική
 - Ότι νιώθουν ελεύθεροι να εκφράσουν τη γνώμη τους
 - Ότι η γνώμη όλων είναι εξίσου σημαντική
- Ότι οι προσπάθειές τους αντιμετωπίζονται με θετικές προσδοκίες
 - Ότι η παρουσία τους είναι αντιληπτή ως προστιθέμενη αξία
 - Από τους συμβούλους νέων
 - Από άλλους νέους
 - Ότι ακούγεται η φωνή τους
 - Από τους συμβούλους νέων
 - Από άλλους νέους
 - Ότι αντιμετωπίζονται ως χρήσιμοι πόροι
 - Ότι προσελκύεται το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή
 - Ότι δέχονται υποστήριξη για τη συμμετοχή τους
 - Ότι τους επιτρέπεται να κάνουν λάθη
- Ότι δέχονται τη βοήθεια/υποστήριξη που χρειάζονται
 - Από τους συμβούλους νέων
 - Από άλλους νέους
- Ότι συνεισφέρουν
 - Με ιδέες
 - Με απόψεις

²⁴ Εντός της επιλεγμένης ομάδας-στόχου

²⁵ Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αισθάνονται σιγουριά για το ότι δεν θα αντιμετωπιστούν με προκαταλήψεις, χωρίς να χρειάζεται να ενεργούν σύμφωνα με στερεότυπα.

- Μέσα από ουσιαστικές δράσεις
 - Βοηθώντας άλλους
 - ✓ Συμβούλους νέων
 - ✓ Νέους
- Ότι είναι ενεργοί συμμετέχοντες
 - Η δραστηριότητα βασίζεται στις ιδέες τους
 - Συμμετέχουν στον σχεδιασμό
 - Συμμετέχουν στην οργάνωση
 - Συμμετέχουν στην προετοιμασία
 - Συμμετέχουν στη διαμόρφωση του προϋπολογισμού
 - Συμμετέχουν στις αιτήσεις για χρηματοδότηση
 - Συμμετέχουν στη διεξαγωγή της δραστηριότητας
 - Η διαδικασία/δραστηριότητα βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή τους
 - Συμμετέχουν στην αξιολόγηση
 - Της διαδικασίας
 - Του αποτελέσματος
 - Της παρεχόμενης υποστήριξης
- Ότι έχουν δυνατότητα άσκησης επιρροής
 - Συμμετέχουν στη γενική διαδικασία λήψης αποφάσεων²⁶
 - Προσελκύεται το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων
 - Δέχονται υποστήριξη για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων
 - Οι ιδέες τους διέπουν τον τρόπο με τον οποίο διεξάγεται η διαδικασία/δραστηριότητα
- Ότι αναπτύσσουν δεξιότητες
 - Γνώσεις²⁷
 - Ικανότητες (πχ. ικανότητα συνεργασίας ή ανάληψης ευθύνης)
 - Συμπεριφορές (πχ. προς άλλες ομάδες νέων ή προς τα ναρκωτικά)
- Ότι αναπτύσσουν τον τρόπο μάθησής τους
 - Ανακαλύπτουν νέους τρόπους μάθησης
 - Αναλαμβάνουν την ευθύνη για την προσωπική τους μάθηση
- Λαμβάνουν αναγνώριση της μάθησής τους²⁸
- Ότι θα είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τις ικανότητες που απέκτησαν στις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες:
 - Στις σπουδές τους

²⁶ Αναφέρεται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε συγκεκριμένο πλαίσιο, πχ. ένα κέντρο νέων.

²⁷ Οι γνώσεις μπορούν να αφορούν το οτιδήποτε, από την οργανωτική διάρθρωση τις ΕΕ μέχρι το που μπορείτε να βρείτε πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών. Προκειμένου να προχωρήσετε στην παρακολούθηση, πρέπει να καθορίσετε ποιες συγκεκριμένες γνώσεις θέλετε να αναπτύξουν οι νέοι. Το ίδιο ισχύει και για τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές. Οι γνώσεις που αναφέρθηκαν είναι απλώς παραδείγματα.

²⁸ Εδώ μπορείτε να προσθέσετε υποδείκτες που καθιστούν σαφές εάν η αναγνώριση έχει γίνει μέσω συγκεκριμένης μεθόδου, πχ. Youthpass (youthpass.eu) ή ELD (eldkompetens.se/english).

- Στην μελλοντική εργασιακή ζωή τους
- Στην Ευρωπαϊκή Κινητικότητα
- Στην ενεργό συμμετοχή τους στα κοινά
- Ότι οι εγκαταστάσεις είναι ποιοτικές
- Ότι ο εξοπλισμός είναι ποιοτικός

5. Περαιτέρω δράσεις

Οι συζητήσεις που κάνατε σχετικά με το πλαίσιο, την ομάδα-στόχο και τους δείκτες είναι βεβαίως σημαντικές και ενδιαφέρουσες, αλλά για να τις εφαρμόσετε θα πρέπει να κάνετε δύο ακόμη βήματα.

ΒΗΜΑ 4ο: Αποφασίστε ποια εργαλεία θα χρησιμοποιήσετε για τη συλλογή πληροφοριών

Τώρα ήρθε η ώρα να σκεφτείτε πώς θα συλλέξετε πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο η πραγματικότητα αντιστοιχεί στους δείκτες. Προκειμένου να το κάνετε αυτό, θα πρέπει να μετατρέψετε τους δείκτες σε ερωτήματα. Αυτό μπορεί, ανάλογα με τον δείκτη, να είναι περισσότερο ή λιγότερο πολύπλοκο και να απαιτεί περισσότερα ή λιγότερα ερωτήματα. Εξαρτάται επίσης από τη μεθοδολογία που θέλετε να χρησιμοποιήσετε.

Το πρώτο πράγμα, λοιπόν, που πρέπει να αναρωτηθείτε είναι ποιες μεθόδους θέλετε να χρησιμοποιήσετε για να συλλέξετε πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο η πραγματικότητα αντιστοιχεί στους δείκτες.

- Μέσα από εργαλεία καταγραφής του αριθμού των συμμετεχόντων, της διάρκειας των δραστηριοτήτων κλπ;
- Μέσω ερωτηματολογίων προς τους νέους;
- Μέσω συνεντεύξεων ή ομάδων εστίασης με τους νέους;
- Μέσω παρατηρήσεων και αξιολόγησης από το προσωπικό;
- Μέσω παρατηρήσεων και αξιολόγησης από τους νέους;
- Μέσω εξωτερικών παρατηρήσεων και αξιολόγησης;
- Με κάποιον άλλον τρόπο;

Αυτές οι διαφορετικές μέθοδοι θα μπορούσαν επίσης να συνδυαστούν με διάφορους τρόπους. Για παράδειγμα, θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε τα αποτελέσματα ενός ερωτηματολογίου ως βάση για μια ανάλυση των δραστηριοτήτων σας μαζί με τους νέους. Ή το αντίστροφο, δηλαδή θα μπορούσατε να αξιοποιήσετε μια ομάδα εστίασης με μερικούς νέους ως βάση για να διαμορφώσετε ένα ερωτηματολόγιο.

Προσοχή!

- Σκεφτείτε πόσο χρόνο έχετε για να συγκεντρώσετε πληροφορίες, ώστε να είστε βέβαιοι ότι θα τα καταφέρετε σε αυτό το βήμα. Η συλλογή πληροφοριών που δεν θα χρησιμοποιηθούν ποτέ είναι αντιπαραγωγική διαδικασία. Ωστόσο, έχετε υπόψη ότι αυτή η συγκέντρωση πληροφοριών μπορεί να πραγματοποιηθεί κατά τρόπο που να ενισχύει την επιρροή των νέων και την αίσθηση ότι η φωνή τους ακούγεται ενεργά.
- Υπάρχουν τυχόν περιορισμοί στην ομάδα-στόχο σας που θα καθιστούσαν μια συγκεκριμένη μέθοδο ακατάλληλη (πχ. αναλφαβητισμός, γεωγραφικά εμπόδια, ηλικία κλπ.); Για παράδειγμα, οι νέοι μετανάστες ενδέχεται να έχουν δυσκολίες στην ανάγνωση της επίσημης γλώσσας και, κατά συνέπεια, θα ήταν καλύτερα να τους μιλήσετε παρά να χρησιμοποιήσουν ένα ερωτηματολόγιο.

- Ορισμένα ερωτήματα, για παράδειγμα σχετικά με τον σεξουαλικό προσανατολισμό, μπορεί να είναι πολύ ευαίσθητα ή δύσκολο να τεθούν. Σε αυτή την περίπτωση, δεν πρέπει, για λόγους ακεραιότητας, να ρωτήσετε άμεσα, αλλά πρέπει να χρησιμοποιήσετε κάποιο ερωτηματολόγιο με το οποίο οι ερωτηθέντες θα νιώθουν σιγουριά ότι οι απαντήσεις τους θα είναι εντελώς ανώνυμες.

Στο εγχειρίδιο *Improving Youth Work – your guide to quality development* θα βρείτε μερικά παραδείγματα εργαλείων που χρησιμοποιούνται από διάφορους οργανισμούς για τη συλλογή πληροφοριών.

ΒΗΜΑ 5ο: Αναλύστε τα αποτελέσματα και αποφασίστε τι πρέπει να αλλάξετε για να βελτιώσετε την ποιότητα

Όταν συγκεντρώσετε τις πληροφορίες, πρέπει να τις αναλύσετε σε σχέση με το πλαίσιο από το οποίο συγκεντρώθηκαν. Με βάση αυτή την ανάλυση, μπορείτε να αποφασίσετε ποια μέτρα είναι πιθανότερο να δώσουν καλύτερα αποτελέσματα. Μια καλή ανάλυση είναι αυτό που μετατρέπει τις πληροφορίες σε γνώση.

Η ανάλυση είναι ουσιαστικά η τέχνη του να κάνετε συναφείς ερωτήσεις και να συνεχίζετε να ρωτάτε μέχρι τη στιγμή που η εικόνα θα είναι απολύτως ξεκάθαρη.

- Πώς και σε ποιο βαθμό αντιστοιχεί η πραγματικότητα στους δείκτες;
- Γιατί είχαμε αυτό το αποτέλεσμα;
- Ποιοι παράγοντες ήταν καθοριστικοί για το αποτέλεσμα;
- Τι θα είχε οδηγήσει σε ένα καλύτερο αποτέλεσμα;

Η απάντηση στα ερωτήματα αυτά θα οδηγήσει στο επόμενο βήμα της διαδικασίας, διαμορφώνοντας τα μέτρα που πρέπει να λάβετε για τη βελτίωση της ποιότητας.

Μια καλή και εμπειριστατωμένη ανάλυση απαιτεί αυτοκριτική, σε συνδυασμό με μια δημιουργική και ανοιχτόμυαλη προσέγγιση. Πρέπει να είστε σε θέση να βγείτε έξω από τη δική σας πραγματικότητα και να βλέπετε τα πράγματα από διαφορετικές οπτικές γωνίες²⁹. Ωστόσο, δεν μπορείτε να τοποθετήσετε τον εαυτό σας εντελώς στη θέση του άλλου. Τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη (νέοι, σύμβουλοι νέων, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής) έχουν διαφορετικές εμπειρίες και προοπτικές και είναι πιθανό να δώσουν, τουλάχιστον εν μέρει, διαφορετικά στοιχεία στην ανάλυσή σας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θα πρέπει πάντα να προσεγγίζετε τους νέους ώστε να συμμετέχουν στην παρακολούθηση των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων. Χωρίς αυτούς, δεν θα μπορούσατε ποτέ να καταλάβετε γιατί οι δραστηριότητές σας είχαν τα αποτελέσματα που παρατηρήσατε.

Οι ιδέες και οι αντιλήψεις των νέων είναι επίσης απαραίτητες για το επόμενο βήμα της διαδικασίας - τα στοιχεία που πρέπει να αλλάξετε προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα. Αυτό το βήμα γίνεται συχνά παράλληλα με την ανάλυση, απαντώντας στο ερώτημα του τι θα είχε οδηγήσει σε ένα καλύτερο αποτέλεσμα και, φυσικά, είναι κρίσιμης σημασίας η απάντηση των νέων σχετικά με αυτό που θα τους έκανε να βιώσουν τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους με διαφορετικό τρόπο.

Αν θέσατε στόχους σε σχέση με τους δείκτες σας, πχ. οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους να ανταποκρίνονται εξίσου στα ενδιαφέροντα των κοριτσιών και των αγοριών, είναι πλέον καιρός να θέσετε συγκεκριμένους στόχους για την επόμενη περίοδο. Λάβετε υπόψη ότι αυτοί οι στόχοι θα πρέπει να είναι ρεαλιστικοί και εντός του χρονοδιαγράμματος που διαθέτετε.

Έχετε επίσης υπόψη ότι οι σκοποί και οι στόχοι πρέπει να συνοδεύονται από ένα σχέδιο δράσης το οποίο θα αναφέρει ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν και ποιος είναι υπεύθυνος γι αυτά. Χωρίς αυτό, δεν θα μπορούσατε να κάνετε και πολλά.

Φυσικά, η διεξαγωγή μιας πρώτης παρακολούθησης των αποτελεσμάτων σας σε σχέση με τους δείκτες είναι συναρπαστική διαδικασία. Ωστόσο, γίνεται ακόμα πιο συναρπαστική τη δεύτερη φορά, όταν θα έχετε τη δυνατότητα να δείτε τα αποτελέσματα των μέτρων που έχουν ληφθεί για τη βελτίωση της ποιότητας. Από

²⁹ Στο παράρτημα, θα βρείτε ένα πρακτικό παράδειγμα του τι μπορεί να σημαίνει αυτό.

την άλλη πλευρά, η εφαρμογή των μέτρων που συμφωνήσατε θα χρειαστεί χρόνο και, ακόμα και αν θέλετε ανυπόμονα να δείτε τα αποτελέσματα, μην διεξάγετε τη δεύτερη παρακολούθησή σας πριν την ώρα της.

6. Επίλογος

Η δουλειά με τους δείκτες και την παρακολούθηση δεν είναι εύκολη υπόθεση - χρειάζεται τόσο σωστή δομή και συγκέντρωση, όσο και δημιουργικότητα και ανοικτό μυαλό. Με τους λίγους πόρους που διατίθενται συνήθως για τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους, αυτή η δουλειά μπορεί να σας φανεί βουνό. Ωστόσο, αν θέλουμε να ενισχύσουμε την αναγνώριση των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους και να ενδυναμώσουμε τη θέση τους στον ευρύτερο τομέα της νεολαίας, αυτή η δουλειά κρίνεται απολύτως αναγκαία. Μια δομημένη παρακολούθηση σε σχέση με τους σαφώς διατυπωμένους δείκτες και στόχους θα δώσει στις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους, τουλάχιστον μακροπρόθεσμα, την αξιοπιστία που χρειάζονται για να λάβουν επαρκή χρηματοδότηση. Συνεπώς, η εργασία με τους δείκτες και την παρακολούθηση πρέπει να θεωρηθεί ως μακροπρόθεσμη επένδυση και όχι ως βραχυπρόθεσμο κόστος. Όσο δύσκολο και να είναι, οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους δεν μπορούν πλέον να δαπανούν πόρους σαν να βιώνουμε τις τελευταίες μας ημέρες, πρέπει να αρχίσουμε να επενδύουμε. Αν δεν το κάνουμε, αυτές οι τελευταίες ημέρες πράγματι θα έρθουν σύντομα.

Ωστόσο, όπως ευελπιστούμε ότι αποσαφηνίστηκε στις προηγούμενες σελίδες, η διαμόρφωση δεικτών, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση είναι στην πραγματικότητα και θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους! Εάν θέλουμε οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους να αφορούν τη συμμετοχή και την άτυπη μάθηση, το να δίνουμε στους νέους τη δυνατότητα να καθορίζουν την ποιότητα των δραστηριοτήτων είναι από μόνο του ένα καλό εγχείρημα.

Το εγχειρίδιο **Inspiring Quality Youth Work**, οι δείκτες και οι συμβουλές παρακολούθησης, θα χρησιμοποιηθούν ως μέσα βελτίωσης της ποιότητας στο πλαίσιο του δικτύου InterCity Youth. Χρησιμοποιώντας τους ίδιους δείκτες και έχοντας κοινούς στόχους, θα ενισχύσουμε την ικανότητά μας να μαθαίνουμε ο ένας από τον άλλο και να αναπτύσσουμε μαζί κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους. Εάν, με κάποιο τρόπο, θέλετε να συμμετάσχετε ή απλά θέλετε να μάθετε περισσότερα για το έργο μας, θα μας βρείτε στη σελίδα www.intercityyouth.eu.

Παράρτημα

Παραδείγματα συνόλων δεικτών και τροπών παρακολούθησης

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

Πλαίσιο: Ομαδικές δραστηριότητες σε ένα κέντρο νέων

Σκοπός των δραστηριοτήτων Διοργάνωση εξωσχολικής δραστηριότητας

Μαθησιακός στόχος: Να ενισχυθεί η ικανότητα των συμμετεχόντων να εκφράζονται, να συνεργάζονται και να αναλαμβάνουν ευθύνη σε ένα δημοκρατικό πλαίσιο.

Ομάδα-στόχος: Νέοι 14-17 ετών που επισκέπτονται ένα κέντρο νέων.

Η παρακολούθηση θα γίνει με: Ερωτηματολόγιο

Επιλεγμένοι δείκτες:

Σχετικά με την ομάδα-στόχο:

- Ηλικία
- Φύλο
- Καταγωγή
 - Ντόπιος ή μετανάστης
- Σχολική/μαθησιακή κατάσταση
 - Βαθμοί στο σχολείο
 - Μαθητές που εγκατέλειψαν το σχολείο

Δείκτες για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να βιώνονται οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους:

- Οι συμμετέχοντες να αποτελούν μέρη της κοινότητας/ομάδας/αδελφότητας
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι η κοινότητα/ομάδα/αδελφότητα είναι δημοκρατική
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ελεύθεροι να εκφράσουν τη γνώμη τους
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι η γνώμη όλων είναι εξίσου σημαντική
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι οι προσπάθειές τους αντιμετωπίζονται με θετικές προσδοκίες
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι είναι ενεργοί συμμετέχοντες
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συμμετέχουν στον σχεδιασμό
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συμμετέχουν στην οργάνωση
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συμμετέχουν στην προετοιμασία
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συμμετέχουν στη διεξαγωγή
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συμμετέχουν στην αξιολόγηση
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι αναπτύσσονται (προσωπικά)
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι αναπτύσσουν νέα ενδιαφέροντα
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι εκφράζονται
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι υπάρχει συνεργασία
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι αναλαμβάνουν ευθύνη

Παράδειγμα ερωτήσεων στο ερωτηματολόγιο (σχετικές με τους παραπάνω δείκτες):

1. Γεννήθηκα το:

- 2000
- 2001
- 2002
- 2003

2. Φύλο
 - Θηλυκό
 - Αρσενικό
 - Άλλο
3. Ένας ή και οι δυο γονείς μου γεννήθηκαν σε άλλη χώρα:
 - Ναι
 - Όχι
 - Δεν ξέρω
4. Οι τωρινοί βαθμοί μου στο σχολείο θα μου επιτρέψουν να συνεχίσω τις σπουδές μου:
 - Ναι
 - Όχι
 - Εγκατέλειψα το σχολείο
5. Κατά τη συμμετοχή μου σε αυτήν την ομάδα, ένιωσα:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Δεν συμφωνώ καθόλου, συμφωνώ εν μέρει, συμφωνώ πολύ, συμφωνώ απόλυτα)
 - Ότι αποτελώ μέρος της κοινότητας/ομάδας/αδελφότητας
 - Ότι ήμουν ελεύθερος να πω τη γνώμη μου
 - Ότι η γνώμη όλων ήταν εξίσου σημαντική
 - Ότι οι άλλοι συμμετέχοντες με αντιμετώπισαν με θετικές προσδοκίες
6. Συμμετείχα στο στάδιο:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Ναι ή Όχι)
 - Του σχεδιασμού
 - Της διοργάνωσης
 - Της προετοιμασίας
 - Της διεξαγωγής της δραστηριότητας
 - Της αξιολόγησης
7. Συμμετέχοντας στην ομάδα, έγινα καλύτερος/η στο να:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Καθόλου, λίγο, αρκετά, πολύ)
 - Εκφράζομαι
 - Συνεργάζομαι
 - Αναλαμβάνω ευθύνη

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2

Πλαίσιο: Όλες οι δραστηριότητες του κέντρου νέων της πόλης που απευθύνονται σε νέους ηλικίας 13-17 ετών

Σκοπός των δραστηριοτήτων Η ενίσχυση του ρόλου των νέων ως ενεργοί συμμετέχοντες στις δραστηριότητες του κέντρου νέων

Μαθησιακός στόχος: Οι νέοι μαθαίνουν να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες του κέντρου νέων, αναπτύσσοντας έτσι την ικανότητά τους να συνεργάζονται και να αναλαμβάνουν ευθύνη

Ομάδα-στόχος: Νέοι 13-17 ετών που συμμετέχουν στις δραστηριότητες του κέντρου νέων

Η παρακολούθηση θα γίνει με: Ερωτηματολόγιο

Επιλεγμένοι δείκτες:

Σχετικά με την ομάδα-στόχο:

Ηλικία

Φύλο

Καταγωγή

- Ντόπιος ή μετανάστης

Δείκτες για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να βιώνονται οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους:

- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι είναι ενεργοί συμμετέχοντες
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι η δραστηριότητα βασίζεται στις ιδέες τους
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συμμετέχουν στον σχεδιασμό
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συμμετέχουν στην οργάνωση
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συμμετέχουν στην προετοιμασία
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συμμετέχουν στη διεξαγωγή της δραστηριότητας
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συμμετέχουν στην αξιολόγηση
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι αναπτύσσουν δεξιότητες
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι έχουν τη δυνατότητα συνεργασίας
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι έχουν τη δυνατότητα ανάληψης ευθύνης

Παράδειγμα ερωτήσεων στο ερωτηματολόγιο (σχετικές με τους παραπάνω δείκτες):

1. Γεννήθηκα το:
2003, 2004, 2005
2. Φύλο
 - Θηλυκό
 - Αρσενικό
 - Άλλο
3. Η γλώσσα που μιλάμε στο σπίτι είναι η ίδια γλώσσα της χώρας παραμονής:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Ναι ή Όχι)
4. Συμμετείχα στο στάδιο:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Ναι ή Όχι)
 - Του σχεδιασμού
 - Της διοργάνωσης
 - Της προετοιμασίας
 - Της διεξαγωγής της δραστηριότητας
 - Της αξιολόγησης
5. Ανέπτυξα την ικανότητα μου να συνεργάζομαι:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Δεν συμφωνώ καθόλου, συμφωνώ εν μέρει, συμφωνώ πολύ, συμφωνώ απόλυτα)
6. Ανέπτυξα την ικανότητα μου να αναλαμβάνω ευθύνη:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Δεν συμφωνώ καθόλου, συμφωνώ εν μέρει, συμφωνώ πολύ, συμφωνώ απόλυτα)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 3

Πλαίσιο: Δραστηριότητα με ομάδα ΛΟΑΤ σε κέντρο νέων

Σκοπός των δραστηριοτήτων Σχεδιασμός δραστηριοτήτων αναψυχής και διεξαγωγή διαφορετικών εκδηλώσεων

Μαθησιακός στόχος: Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και των δεξιοτήτων της καθημερινής ζωής (life skills) Εκμάθηση σχεδιασμού, διεξαγωγής και αξιολόγησης διαφόρων εκδηλώσεων

Ομάδα-στόχος: Νέοι ΛΟΑΤ της πόλης, ηλικίας 15-20 ετών

Η παρακολούθηση θα γίνει με: Αν η ομάδα είναι μικρή μπορείτε να συζητήσετε και να θέσετε τα ερωτήματα, αλλά αν η ομάδα είναι μεγάλη, κάντε ένα ερωτηματολόγιο

Επιλεγμένοι δείκτες:

Σχετικά με την ομάδα-στόχο:

- Ηλικία
- Φύλο
- Έμφυλη ταυτότητα

Δείκτες για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να βιώνονται οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους:

- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι είναι ο εαυτός τους
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι οι προσπάθειές τους αντιμετωπίζονται με θετικές προσδοκίες
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι αντιμετωπίζονται ως χρήσιμοι πόροι
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι δέχονται τη βοήθεια/υποστήριξη που χρειάζονται
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συνεισφέρουν
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι είναι ενεργοί συμμετέχοντες
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι έχουν δυνατότητα άσκησης επιρροής
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι αναπτύσσουν δεξιότητες

Παράδειγμα ερωτήσεων στο ερωτηματολόγιο (σχετικές με τους παραπάνω δείκτες):

1. Γεννήθηκα το:
1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003
2. Φύλο
 - Θηλυκό
 - Αρσενικό
 - Άλλο
3. Προσδιορίζω τον εαυτό μου ως:
 - Θηλυκό
 - Αρσενικό
 - Άλλο
4. Νιώθω ότι: (Εναλλακτικές απαντήσεις: Δεν συμφωνώ καθόλου, συμφωνώ εν μέρει, συμφωνώ πολύ, συμφωνώ απόλυτα)
 - Μπορώ να είμαι ο εαυτός μου
 - Αντιμετωπίζομαι με θετικές προσδοκίες
 - Αντιμετωπίζομαι ως χρήσιμος πόρος
 - Δέχομαι την υποστήριξη που χρειάζομαι
 - Συνεισφέρω με ιδέες

5. Συμμετείχα στο στάδιο:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Ναι ή Όχι)
- Του σχεδιασμού
 - Της διοργάνωσης
 - Της προετοιμασίας
 - Της διεξαγωγής της δραστηριότητας
 - Της αξιολόγησης
6. Ανέπτυξα την ικανότητα μου να:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Δεν συμφωνώ καθόλου, συμφωνώ εν μέρει, συμφωνώ πολύ, συμφωνώ απόλυτα)
- Σχεδιάζω δραστηριότητες
 - Συνεργάζομαι
 - Εκφράζομαι
 - Αναλαμβάνω ευθύνη
 - Αξιολογώ δραστηριότητες
7. Έλαβα μέρος στη γενική διαδικασία λήψης αποφάσεων του κέντρου νέων:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Ναι ή Όχι)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 4

Πλαίσιο: Δραστηριότητα με ομάδα νέων μεταναστών

Σκοπός των δραστηριοτήτων Μια ανοιχτή δραστηριότητα συνάντησης και ανταλλαγής εμπειριών

Μαθησιακός στόχος: Η υποστήριξη των νέων στην εκμάθηση του πολιτισμού και των παραδόσεων της χώρας και η βελτίωση των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων

Ομάδα-στόχος: Νέοι μετανάστες ηλικίας 16-20 ετών

Η παρακολούθηση θα γίνει με: Συνέντευξη, ερωτηματολόγιο

Επιλεγμένοι δείκτες:

Σχετικά με την ομάδα-στόχο:

- Ηλικία
- Φύλο
- Καταγωγή
 - Ντόπιος ή μετανάστης
 - Μέλος μειονότητας

Δείκτες για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να βιώνονται οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους:

- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι οι δραστηριότητες ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι αποτελούν μέρη της κοινότητας/ομάδας/αδελφότητας
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι είναι ο εαυτός τους
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι οι προσπάθειές τους αντιμετωπίζονται με θετικές προσδοκίες
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συνεισφέρουν
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι είναι ενεργοί συμμετέχοντες
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι αναπτύσσουν δεξιότητες

Σχετικά με την ομάδα-στόχο:

Το ποσοστό προσέγγισης των νέων της ομάδας-στόχου

Παράδειγμα ερωτήσεων στο ερωτηματολόγιο (σχετικές με τους παραπάνω δείκτες):

1. Γεννήθηκα το:
1998, 1999, 2000, 2001, 2002
2. Φύλο
 - Θηλυκό
 - Αρσενικό
 - Άλλο
3. Γεννήθηκα σε άλλη χώρα:
 - Ναι
 - Όχι
 - Δεν ξέρω
4. Ένας ή και οι δυο γονείς μου γεννήθηκαν σε άλλη χώρα:
 - Ναι
 - Όχι
 - Δεν ξέρω
5. Η γλώσσα που μιλάμε στο σπίτι είναι η ίδια γλώσσα της χώρας παραμονής:
 - Ναι
 - Όχι
6. Νιώθω ότι:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Δεν συμφωνώ καθόλου, συμφωνώ εν μέρει, συμφωνώ πολύ, συμφωνώ απόλυτα)
 - Οι δραστηριότητες ανταποκρίνονται στις ανάγκες μου
 - Αποτελώ μέρος της κοινότητας/ομάδας/αδελφότητας
 - Μπορώ να είμαι ο εαυτός μου κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων
 - Αντιμετωπίζομαι με θετικές προσδοκίες
 - Συνεισφέρω με ιδέες
7. Συμμετείχα στο στάδιο:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Ναι ή Όχι)
 - Του σχεδιασμού
 - Της διοργάνωσης
 - Της προετοιμασίας
 - Της διεξαγωγής της δραστηριότητας
 - Της αξιολόγησης
8. Έχω αναπτύξει τα εξής:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Δεν συμφωνώ καθόλου, συμφωνώ εν μέρει, συμφωνώ πολύ, συμφωνώ απόλυτα)
 - Την κατανόηση του τοπικού πολιτισμού
 - Την ανοχή για τους διαφορετικούς τρόπους σκέψης

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 5

Πλαίσιο: Δραστηριότητες με ανταλλαγές νέων

Σκοπός των δραστηριοτήτων Γνωριμία με άλλες χώρες/πολιτισμούς

Μαθησιακός στόχος: Βελτίωση της απασχολησιμότητας μέσω της βελτίωσης της ικανότητας έκφρασης και ανάληψης ευθύνης

Ομάδα-στόχος: νέοι ηλικίας 18-25 ετών

Η παρακολούθηση θα γίνει με: Ερωτηματολόγιο

Επιλεγμένοι δείκτες:

- Ηλικία
- Σχολική/μαθησιακή κατάσταση

Δείκτες για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να βιώνονται οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους:

- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι οι δραστηριότητες βασίζονται στους δικούς τους μαθησιακούς στόχους
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι η κοινότητα/ομάδα/αδελφότητα είναι δημοκρατική
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ελεύθεροι να εκφράσουν τη γνώμη τους
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι η γνώμη όλων είναι εξίσου σημαντική
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι οι προσπάθειές τους αντιμετωπίζονται με θετικές προσδοκίες
 - Ότι τους επιτρέπεται να κάνουν λάθη
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι δέχονται τη βοήθεια/υποστήριξη που χρειάζονται
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι συνεισφέρουν
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι είναι ενεργοί συμμετέχοντες
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι αναπτύσσουν δεξιότητες
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι βελτιώνουν τους τρόπους συμπεριφοράς τους
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι αναπτύσσουν τον τρόπο μάθησής τους
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι ανακαλύπτουν νέους τρόπους μάθησης
 - Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι αναλαμβάνουν την ευθύνη για την προσωπική τους μάθηση
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι λαμβάνουν αναγνώριση της μάθησής τους
- Οι συμμετέχοντες να νιώθουν ότι θα είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τις ικανότητες που απέκτησαν στις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες:
Στην μελλοντική εργασιακή ζωή τους

Παράδειγμα ερωτήσεων στο ερωτηματολόγιο (σχετικές με τους παραπάνω δείκτες):

1. Γεννήθηκα το:
1993,1994,1995, 1996,1997,1998, 1999, 2000
2. Φύλο:
 - Θηλυκό
 - Αρσενικό
 - Άλλο
3. Οι τωρινοί βαθμοί μου στο σχολείο θα μου επιτρέψουν να συνεχίσω τις σπουδές μου:
 - Ναι
 - Όχι

- Εγκατέλειψα το σχολείο
4. Νιώθω ότι:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Δεν συμφωνώ καθόλου, συμφωνώ εν μέρει, συμφωνώ πολύ, συμφωνώ απόλυτα)
- Οι δραστηριότητες με βοηθούν να μάθω πράγματα που με ενδιαφέρουν
 - Η κοινότητα/ομάδα/αδελφότητα είναι δημοκρατική
 - Μπορώ να λέω τη γνώμη μου στην ομάδα
 - Η γνώμη όλων είναι εξίσου σημαντική
 - Αντιμετωπίζομαι με θετικές προσδοκίες
 - Μου επιτρέπεται να κάνω λάθη
 - Δέχομαι την υποστήριξη που χρειάζομαι
 - Συνεισφέρω με ιδέες
5. Συμμετείχα στο στάδιο:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Ναι ή Όχι)
- Του σχεδιασμού
 - Της διοργάνωσης
 - Της προετοιμασίας
 - Της διεξαγωγής της δραστηριότητας
 - Της αξιολόγησης
6. Έχω:
(Εναλλακτικές απαντήσεις: Δεν συμφωνώ καθόλου, συμφωνώ εν μέρει, συμφωνώ πολύ, συμφωνώ απόλυτα)
- Αναπτύξει την ικανότητά μου να εκφράζομαι
 - Αναπτύξει την ικανότητα μου να αναλαμβάνω ευθύνη
 - Ανακαλύψει νέους τρόπους μάθησης
 - Αναλάβει την ευθύνη για τη μάθησή μου
 - Λάβει αναγνώριση της μάθησής μου
 - Καλλιεργήσει δεξιότητες κατά τη διάρκεια των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων που μπορώ να αξιοποιήσω στη μελλοντική εργασιακή ζωή μου

Παράδειγμα ανάλυσης

Εργάζεστε σε ένα κέντρο νέων και έχετε έναν στόχο, σύμφωνα με τον οποίο τουλάχιστον το 40% των επισκεπτών σας πρέπει να είναι κορίτσια, αλλά όταν εξετάζετε τα αποτελέσματά σας, το πραγματικό ποσοστό είναι μόνο 20%. Ορισμένα βήματα και ερωτήματα για την ανάλυσή σας μπορεί να είναι τα εξής:

Εξετάζετε τα στατιστικά δεδομένα σας για να διαπιστώσετε εάν το ποσοστό των κοριτσιών ποικίλλει ανάλογα με την ημέρα.

- Ίσως τότε να δείτε ότι έχετε ένα ποσοστό κοριτσιών 40% που έρχονται κάθε Τρίτη και Παρασκευή, αλλά σχεδόν μηδαμινό τις Δευτέρες, τις Τετάρτες και τις Πέμπτες.

Στη συνέχεια, αναρωτιέστε ποια είναι η διαφορά μεταξύ αυτών των ημερών όσον αφορά:

- τις δραστηριότητες (μορφή, περιεχόμενο, κλπ)
- τους συμβούλους νέων (φύλο, δεξιότητες, απουσία, παρουσία, κλπ)
- τους επισκέπτες (απόντες, παρόντες, κλπ)
- το εξωτερικό περιβάλλον (τι συμβαίνει).

Συνειδητοποιείτε ότι πρέπει να μιλήσετε με τους νέους για να απαντήσετε σε αυτά τα ερωτήματα και, στη συνέχεια, διαπιστώνετε ότι:

- οι δραστηριότητες είναι ελκυστικές μόνο για τα αγόρια
- τα κορίτσια έχουν προπόνηση με την ομάδα ποδοσφαίρου τη Δευτέρα
- δεν υπάρχουν γυναίκες σύμβουλοι νέων που να εργάζονται τις Τετάρτες και τις Πέμπτες.

Με βάση αυτές τις πληροφορίες, αναρωτιέστε, για παράδειγμα:

- Γιατί δεν έρχονται κορίτσια όταν δεν υπάρχουν γυναίκες σύμβουλοι νέων;

Και καταλήγετε στο συμπέρασμα ότι αυτό μπορεί να γίνεται διότι:

- υπάρχει ανάγκη για γυναικεία πρότυπα
- οι άνδρες σύμβουλοι νέων δεν έχουν σωστή προσέγγιση προς τα κορίτσια που συμμετέχουν στις δραστηριότητες.
- οι δραστηριότητές σας και οι ρόλοι που λαμβάνουν οι σύμβουλοι νέων σε αυτές διακατέχονται από έμφυλα στερεότυπα σε τέτοιο βαθμό που τα κορίτσια έρχονται μόνο σε ορισμένες ημέρες.

Με βάση τον τρόπο με τον οποίο απαντάτε σε αυτές τις ερωτήσεις, θα εντοπίσετε διάφορες προτάσεις σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την επίτευξη του στόχου σας.

Το υπόβαθρο πίσω από το εγχειρίδιο

Συχνά εκφράζεται η άποψη ότι οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους είναι δύσκολο να οριστούν, εξαιτίας του μεγάλου βαθμού ποικιλομορφίας και της ποικιλίας των μορφών και συνθέσεων τους. Στην έκθεση «Working with young people: the value of youth work in the European Union» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014) το συμπέρασμα είναι μια «θολή εικόνα» και υπάρχει περαιτέρω ανάγκη για διευκρινίσεις και για μια κοινή αντίληψη, προκειμένου να ενισχυθούν οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους.³⁰

Μια προσπάθεια προς την κατεύθυνση αυτή έγινε κατά τη διάρκεια της 2ης Συνόδου για τις Κοινωνικομορφωτικές Δραστηριότητες για τους Νέους (2nd Youth Work Convention) που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Απρίλιο του 2015, ωστόσο και η διακήρυξη της Συνόδου δίνει μια μακρά και μάλλον γενική περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους.

Ωστόσο, η οικοδόμηση κοινής αντίληψης δεν μπορεί να βασιστεί μόνο σε περιγραφές διαφορετικών πρακτικών σε διαφορετικές πραγματικότητες. Η κοινή αντίληψη πρέπει να βασίζεται σε κοινούς ορισμούς και αρχές. Τέτοιου είδους ορισμοί και αρχές εντοπίζονται στην έκθεση της Ομάδας Εμπειρογνομώνων σχετικά με τα Συστήματα Ποιότητας των Κοινωνικομορφωτικών Δραστηριοτήτων για τους Νέους με τίτλο *Quality Youth Work - a common framework for the further development of youth work* (2015).

Με βάση τους κοινούς ορισμούς και τις βασικές αρχές των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους, η έκθεση περιγράφει μια δομημένη διαδικασία για την ανάπτυξη κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους μέσω της διαμόρφωσης κοινών δεικτών, εργαλείων και συστημάτων ποιότητας. Προσφέρει ένα κοινό σημείο εκκίνησης για τις βασικές αρχές των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους, τις βασικές αρχές οργάνωσης και ένα πλαίσιο σχεδιασμού των δραστηριοτήτων. Με αυτόν τον τρόπο, μπορεί να διαμορφωθεί μια κοινή αντίληψη που δεν είναι μόνο αφηρημένες λέξεις σε επίσημο έγγραφο, αλλά συνδέει αυτές τις λέξεις με συγκεκριμένους δείκτες που σχετίζονται με τις καθημερινές κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους, παρουσιάζοντας αποτελέσματα που είναι δυνατόν να αναλυθούν, να αξιολογηθούν, να αποτελέσουν διδάγματα και να βελτιωθούν.

Δεδομένου ότι οι δείκτες καθορίζουν τα κρίσιμα στοιχεία της ποιότητας, το απαραίτητο σημείο εκκίνησης για τη βελτίωση της ποιότητας είναι η διαμόρφωση κοινών δεικτών. Εξ ου και η δημιουργία του παρόντος εγχειριδίου!

³⁰ Μπορείτε να δείτε την έκθεση στον παρακάτω σύνδεσμο
http://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf

Οι εταίροι του έργου

Οι εταίροι του InterCity Youth³¹ που συμμετείχαν σε αυτό το έργο και οι εκπρόσωποί τους στην ομάδα εργασίας ήταν οι εξής:

- Το δίκτυο KEKS των τοπικών τμημάτων για τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους, από τη Σουηδία (συντονιστής), με εκπροσώπους τις Sara Lesch και Johanna Sundvall.
- Το δίκτυο δήμων Kanuuna, από τη Φινλανδία, με εκπροσώπους τις Petra Sorvisto και Annina Kurki.
- Την οργάνωση VVJ για την υποστήριξη των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους, από το Βέλγιο, με εκπροσώπους τους Ellen de Grauwe και Filip Stallaert.
- Ο δήμος Μονάχου, Γερμανία, με εκπρόσωπο την Tarja Marks
- Ο δήμος Cinisello Balsamo, Ιταλία, με εκπρόσωπο τον Massimo Capano
- Ο δήμος s-Hertogenbosch, Ολλανδία, με εκπρόσωπο τον Ger Straten
- Ο δήμος Stara Zagora, Βουλγαρία, με εκπροσώπους τις Emilia Koleva και Mariana Perchemlieva
- Ο δήμος Θεσσαλονίκης, ΚΕΔΗΘ, Ελλάδα, με εκπρόσωπο την Άννα Αλευρά

Το έργο είχε επίσης μια συμβουλευτική επιτροπή, η οποία εκπροσωπεί διάφορους οργανισμούς και θεσμούς. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα την Dr. Frederike Hofmann-van de Poll που εκπροσωπεί το Deutsches Jugendinstitut DJI (Γερμανικό Ινστιτούτο Νεολαίας) για την υποστήριξη και την πολύτιμη συνεισφορά της.

³¹Περισσότερες πληροφορίες για το InterCity Youth μπορείτε να βρείτε στον ιστότοπο www.intercityyouth.eu

Πηγές

Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού
Διαθέσιμη στον σύνδεσμο:

<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx>

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Νεολαία 2010-2018 – Επένδυση και Ενδυνάμωση της Νεολαίας, 2009

Διαθέσιμη στον σύνδεσμο: https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη συμβολή των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους στην ανάπτυξη, την ευημερία και την κοινωνική ένταξη των νέων, 2013

Διαθέσιμα στον σύνδεσμο: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013XG0614\(02\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013XG0614(02))

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Working with young people: the value of youth work in the European Union, 2014

Η έκθεση είναι διαθέσιμη στον σύνδεσμο:

http://ec.europa.eu/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf

Διακήρυξη της 2ης Συνόδου για τις Κοινωνικομορφωτικές Δραστηριότητες για τους Νέους 2015, 2015

Διαθέσιμη στον σύνδεσμο: http://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/8529155/The+2nd+European+Youth+Work+Declaration_FINAL.pdf/cc602b1d-6efc-46d9-80ec-5ca57c35eb85

Quality Youth Work – a common framework for the further development of youth work, 2015

Διαθέσιμο στον σύνδεσμο: http://ec.europa.eu/youth/library/reports/quality-youth-work_en.pdf

Improving Youth Work – your guide to quality development, 2017

Διαθέσιμο στον σύνδεσμο: https://ec.europa.eu/youth/news/2017/improving-youth-work-your-guide-quality-development_en

Thinking seriously about youth work, 2017

Διαθέσιμο στον σύνδεσμο: <http://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/thinking-seriously-about-youth-work>

Συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους, 2017

Διαθέσιμες στον σύνδεσμο: <https://www.coe.int/en/web/youth/-/new-recommendation-to-the-council-of-europe-member-states-on-youth-work>